

Assignatura	28913 Art Precolombi de Mesoamèrica		
Professor	Solanilla Demestre, Victòria		
Cicle: Segon	Quadrimestre	Segon	Crèdits: 6
Horari	Teoria: Dilluns i Dimecres 10:00 a 11:30	Grup: 1	Tipus: Optativa
	Tutoria Integrada: Dimecres 09:00 a 10:00		

CONTINGUT

Aquesta assignatura optativa de segon cicle es va pensar per complementar el mapa geogràfic, històric i artístic d'Amèrica, començant amb el ja fet sobre la Zona Andina. El punt de partida està en l'explicació de Mesoamèrica, i les seves característiques geogràfiques que tant van influir en el seu art. S'incidirà al llarg del curs en l'anàlisi de les característiques generals de les successives cultures: lloc on es desenvoluparen, cronologia, història i religió. A continuació, s'estudiaran aquelles obres d'art clau, de cadascuna d'aquestes cultures, tant a nivell arquitectònic, escultòric com pictòric, fins al moment de l'arribada dels espanyols (1532).

OBJECTIUS

L'objectiu d'aquesta assignatura és aconseguir una aproximació a l'art de Mesoamèrica. Acabat el curs, l'estudiant haurà de ser capaç de reconèixer o identificar les obres clau de les cultures estudiades, així com situar-les correctament en un context històric i artístic.

Competències específiques:

- Ordenar i sintetitzar informació específica sobre aquesta temàtica
- Conèixer i comprendre les diferents cultures que es van desenvolupar a Mesoamèrica.
- Interrelacionar les característiques generals de l'art de cada període i disciplina a les imatges amb que es tractarà el tema
- Reconèixer i identificar les obres clau de les cultures tractades i emmarcar-les en un context històric i cultural
- Interpretar la iconografia de les obres
- Utilitzar informació addicional com a complement al treball amb les imatges

TEMARI

1. INTRODUCCIÓ

1.1 Poblament d'Amèrica: les races. Teories antigues i modernes sobre el poblament. Àrees culturals. Els estudis americanistes.

1.2 Prehistòria: Principals troballes. L'art rupestre (gravats i pintures).

2. MESOAMÈRICA

2.1 Concepte de Mesoamèrica. Etapes i cultures. Característiques generals del seu art. Religió: déus i cultes. Societat. L'agricultura del blat de moro.

2.2 Època Arcaica. Cultura Olmeca. Primera cultura de Mesoamèrica.

Expansió. Arquitectura (La Venta, Tres Zapotes). Escultura: exempta i relleus. Ceràmica

2.3 Època Clàssica. Cultura Teotihuacan. Evolució de la societat. Religió.

Arquitectura: palaus i temples. Pintura, escultura i ceràmica.

2.4 Època Clàssica - Postclàssica. Cultura Maia. Societat i religió.

Periodització. Arquitectura: tècniques, elements, tipologia i estils.

Les ciutats: a) zona central (Tikal, Bonampak i Palenque)

b) zona nord (Chichén Itzá i Uxmal).

Escultura: materials (fusta, pedra i fang), tipus i estils. Pintura. Ceràmica

2.5 Època postclàssica. Cultura Asteca. Societat i religió. Fonts escrites. Arquitectura: Tenochtitlán, Malinalco i Calixtlahuaca. Escultura en pedra: exempta i relleus. Ceràmica. Arts menors i orfebreria.

AVALUACIÓ

L'avaluació de l'assignatura consta de dues parts:

➤ Examen final (60 %) el dia establert per secretaria com a data d'examen.

L' exàmen es farà a partir de les imatges que s'hauràn vist a classe.

Totes les imatges hauràn de ser analitzades amb els següents paràmetres: **1.** Identificació o títol de l'obra. Periodització. **2.** Context històric i cultural en què es pot situar l'obra. **3.** Característiques generals de l'estil (escultura, arquitectura...), que en funció de l'època, poden ser aplicables a l'obra en concret. **4.** Anàlisi formal de l'obra (atenent a qüestions formals de la peça, aspectes compositius, volums...). **5.** Anàlisi iconogràfica o interpretativa. Aquí també es poden fer comparacions amb altres obres, ja sigui des del punt de vista formal, temàtic o iconogràfic.

➤ Treball de curs. (40 % de la nota). Al començament del curs es donarà una llista de possibles temes per fer el treball, que cadascú escollirà. A través de les tutories integrades es durà a terme el seguiment de la seva progressió, fins al final. Es donarà molta importància a la bibliografia consultada i al desenvolupament del treball.

TUTORIA INTEGRADA (TI)

Les tutories integrades (TI) consistiran en la realització de (dues o tres) trobades periòdiques al despatx amb cadascun dels estudiants, per tal de fer el seguiment del treball de curs que hauran triat al començament, i així es podrà ajudar a buscar la bibliografia adient i a desenvolupar el tema.

BIBLIOGRAFIA BÀSICA

Obres generals

- ADAMS, R.E.W. (2000): *Las antiguas civilizaciones del Nuevo Mundo*, Barcelona, Crítica.
- ALCINA FRANCH, J. (1987): *Historia del arte hispanoamericano, 1: Arte precolombino*, Madrid: Alhambra.
- BOSCH GIMPERA, P. (1975): *La América pre-hispánica*, Barcelona: Ariel.
- GIRARD, R. (1976): *Historia de las civilizaciones antiguas de América*, 3 vols., Madrid: Alhambra.
- GRIEDER, T. (1987): *Orígenes del Arte Precolombino*, México DF: F.C.E.
- KUBLER, G. (1986): *Arte y arquitectura en la América precolonial*, Madrid: Cátedra.
- PIÑA CHAN, R. (1986): *Historia, Arqueología y Arte Prehispánico*, México DF: F.C.E.
- SÉJOURNÉ, L. (1976): *América Latina I. Antiguas culturas precolombinas*, Madrid: Siglo XXI.

Mesoamèrica

- CAVATRUNCIO, C. (1998): *Les Mayas*, Paris, Canal.
- CIUDAD, A. (1988): *Las culturas del antiguo México*, Madrid. Alhambra.
- COE, M. (1979): *The Maya Scribe and his World*, New York, The Grolier Club.
- GENDROP, P. i HEYDEN, D. (1980): *Architettura Mesoamericana*, Milano, Electa Editrice.
- FREIDEL, D., SCHELE, L. i PARKER, J. (1993): *Maya Cosmos. Three thousand years on the Shaman's Path*, New York, William Morrow & Co.
- HAMMOND, N. (1988): *La Civilización Maya*, Madrid, Alhambra.
- JORALEMON, P.D. (1971): *A Study of Olmec Iconography*, Washington, Dumbarton Oaks.

- LANDA, D. de (1973): *Relación de las cosas de Yucatán*, México, Porrúa.
- LEÓN PORTILLA, M. (1976): *Visión de los vencidos*, México, UNAM.
- LEÓN PORTILLA, M. (1977): *Los antiguos mexicanos a través de sus crónicas y cantares*, México, F.C.E.
- MILLER, M.E. i TAUBE, K. (1993): *The Gods and Symbols of Ancient Mexico and the Maya*, London, Thames & Hudson.
- MILLER, M.E. (1999): *El Arte de Mesoamérica*, Barcelona, Destino.
- MORLEY, S.G. (1975): *La Civilización Maya*, México, F.C.E.
- PIÑA CHAN, R. (1990): *Los olmecas: cultura madre*, Barcelona, Lunweg.
- RIVERA DORADO, M. (1986): *Chilam Balam de Chumayel*, Madrid, Crónicas de América.
- RIVERA DORADO, M. (1986): *La religión maya*, Madrid, Alianza.
- SAHAGÚN, B. de (1990) *Historia general de las cosas de Nueva España*, Madrid, Crónicas de América.
- SCHELE, L. i MILLER, M. (1986): *The Blood of Kings. Dynasty and Ritual in Maya Art*, New York, George Braziller Inc.
- SHARER, R., MORLEY, S., BRAINERD, G. (1994): *The ancient Maya*, Stanford.
- THOMPSON, J. (1985): *Grandeza y decadencia de los Mayas*, México, F.C.E.
- VAILLANT, G. (1980): *La Civilización Azteca*, México, F.C.E.
- WESTHEIM, P. (1987): *Ideas fundamentales del Arte prehispánico en México*, Madrid, Alianza Forma.
- WESTHEIM, P. (1988): *Arte antiguo de México*, Madrid, Alianza Forma.